

Genişletilmiş zet

Teknoloji Bağımlılığıyla Mücadele Politikasında Zekâ Oyunlarının Rolü zerine Bir Değerlendirme

Giriş

Teknolojik anlamda yaşanan son zamanlardaki gelişmeler toplumsal yaşamı ciddi lde kolaylaştırırken beraberinde toplumun farklı kesimleri için çeşitli sorunların yaşanmasına neden olmaktadır. Her bir kesimin etkilenme nedeninin farklı olduğu bu olgu farklı disiplinler açısından incelenmek ve analiz edilmek zorundadır. Toplumun önemli bir kısmını teşkil eden etkilenmeye en müsait gruplardan birisi de öğrencilerdir. Bu grup içerisinde yönlendirilmeye ve bilinç dış hareket etmeye en yatkın kesim ise ortaokul öğrencileridir. Dışsal etkilere karşı neredeyse tamamen savunmasız olan bu kesime yönelik teknolojin kullanımı anlamında çeşitli tedbirlerin alınması bir politika olarak düşünülmesi gereken kritik bir konudur. Bu çerçevede yürütülen araştırmanın amacı teknoloji bağımlılığını bir politika sorunu olarak ele alıp zekâ oyunları sınıfları uygulamasının ortaokul ğrencilerinin teknolojik bağımlılık eğilimini etkilemeye yönelik sonuçlarını incelemektir.

Yöntem

Bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak Horzum, Ayas ve Balta tarafından geliştirilen ‘‘ocuklar İçin Bilgisayar Oyunu Bağımlılığı leği’’ kullanılmıştır. Araştırma 2018-2019 eğitim yılı bahar yarıyılında, Düzce İl merkezinde yer alan, zekâ sınıfı bulunan ve bulunmayan eşit sayıda öğrenciye sahip 4 ilköğretim ve ortaokulunda gerçekleştirilmiştir. Bu okulların iki, üç, dört, beş, altı, yedi ve sekizinci sınıflarında öğrenimine devam eden, araştırma yapılan tarihte okulda bulunan ve araştırmanın yapılabilmesi için veli onayı alınan, birbirine yakın sosyoekonomik düzeyde olan toplamda 1730 öğrenciye anket uygulaması yapılmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel analizi ‘‘Statistical Package for Social Sciences (SPSS) for Windows 16.0’’ programı kullanılarak yapılmıştır.

Bulgular

Araştırmaya 823 kız, 907 erkek olmak üzere toplam 1730 tane öğrencinin katılmıştır. Katılan ğrencilerin cinsiyet açısından oranları birbirine yakındır. Öğrencilerin yaşları, 10-12 yaş aralığında yoğunlaşmaktadır. Daha çok 4., 5. ve 6. Sınıf ğrencileri katılım sağlamıştır. Öğrenciler çoğunlukla 1 veya 2 kardeşe sahiptir. Ebeveynleri çoğunlukla lise mezunudur. Okul başarı durumu açısından öğrenciler çoğunlukla (1034 ğrenci) iyi bir başarı durumuna sahiptir. Öğrencilerin 912 tanesi zekâ sınıflarında yer alırken, 818 tanesi zekâ sınıflarında yer almamaktadır. Öğrencilerin çoğunun evlerinde bilgisayar vardır (1587). Aynı Őekilde katılımcı öğrencilerin büyük bir kısmı (1245) bilgisayarda oyun oynamaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin daha çok ögle ve akşam saatlerinde oyun oynamayı tercih ederken çoğunlukla bilgisayarda oyun oynarken süre sınırlarının olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcı ğrenciler tarafından en çok tercih edilen oyun türü ‘‘aile oyunları’’dır. Bunu sırasıyla ‘‘aksiyon oyunları’’, ‘‘macera oyunları’’, ‘‘spor oyunları’’ ve ‘‘nişancılık oyunları’’ takip etmektedir. En az tercih edilen oyun ise 164 ğrenci ile karakter oyunları olmuştur. Ayrıca oynanan oyunlar çoğunlukla online olarak oynanırken (983 ğrenci), oyunları satın alma yönlü bir davranış sergilenmemektedir.

Sonuç

Araştırmanın ozmeye çalıştığı temel problem konusunda ise katılımcı öğrencilerin ‘‘bilgisayar oyunu oynamayı bırakamama (Vazgememe)’’, ‘‘bilgisayar oyunu oynamaktan dolayı görevleri aksatma (Görev Aksatma)’’ ve ‘‘bilgisayar oyunu oynamayı başka etkinliklere tercih etme (Başka Tercih)’’ yönlü oyun bağımlılığı eğilimlerinin zekâ sınıfında olma durumuna göre değiştiği tespit edilmiştir. Bu durum zekâ sınıflarında olanların oyun bağımlılığı eğilimlerinin daha düşük olduğunu dolayısıyla zekâ sınıfı uygulamalarının oyun bağımlılığı ile mücadelede kullanılabilecek başarılı bir yöntem olabileceğini göstermektedir. Benzer Őekilde katılımcı öğrencilerin oyun bağımlılığı yönlü eğilimlerinin cinsiyet durumuna göre de farklılaştığı belirlenmiştir. Őöyle ki; Vazgememe, Gerçeklik, Görev Aksatma ve Başka Tercih eğilimlerinde erkekler kızlara göre daha yüksek bir ortalamaya sahiptirler. Bu durum erkeklerin oyun bağımlılığı eğilimlerinin daha yüksek olduğunu dolayısıyla cinsiyetin, oyun bağımlılığı ile mücadelede dikkate alınması gereken önemli bir ayrıntı olabileceğini göstermektedir. Diğer taraftan katılımcı öğrencilerin tüm oyun bağımlılığı yönlü eğilimlerinin, online oyun oynama durumuna göre değiştiği sonucuna ulaşılmıştır. Oyun bağımlılığı eğilimlerinde online oyun oynamayı tercih edenler daha yüksek bir ortalamaya sahip çıkmışlardır. Bu durum online oyun oynamayı tercih edenlerin oyun bağımlılığı eğilimlerinin daha yüksek olduğunu dolayısıyla online oyunun, oyun bağımlılığını artırma konusunda kritik bir neden olabileceğini göstermektedir. Katılımcı ğrencilerin online oyun oynama eğilimlerinde ise eğitim gördükleri okul türü, kardeş sayısı, evde bilgisayar olma durumu, bilgisayarda oyun oynama durumu ve oyun satın alma durumu gibi ortamsal faktörlerin etkili olduğu tespit edilmiştir.